

Evalueringen av fagfornyelsen yrkesfag

Endringer i læreplanene kan gi økt gjennomføring i yrkesfag

Arbeidet med nye læreplaner var preget av en vending mot arbeidslivet og den første rapporten i evalueringen viser hvordan lærere og elever hatt tatt i bruk de nye læreplanene.

RAPPORT | SIST ENDRET: 06.04.2022

Tittel:

Evaluering av fagfornyelsen yrkesfag, delrapport 1: Bakgrunn, prosess og implementering på vg1

Rapporten:

[Last ned rapporten hos NIFU \(PDF\)](#)

[Last ned syntesenotat](#)

Forfatter:

Nina Aakernes, Silje Andresen, Ann Cecilie Bergene, Jorunn Dahlback, Håkon Høst, Hedvig Skonhoft Johannesen, Asgeir Skålholt, Anna Hagen Tønder og Inger Vagle

ISBN:

978-82-327-0552-8 (Nettutgave)

Utgiver:

NIFU

År:

2022

Om evalueringen

Det overordnede målet med evalueringen av fagfornyelsen yrkesfag er å gi kunnskap om hvordan fagfornyelsen gjennomføres, og hvordan arbeidet med fagfornyelsen eventuelt fører til endringer i fag- og yrkesopplæringen.

Dette er første delrapport fra evalueringen. Evalueringen pågår samtidig som reformen gjennomføres i skole og bedrift, og avsluttes i 2025, med en sluttrapport som vil bli publisert tidlig 2026. Evalueringen gjennomføres i et samarbeid mellom NIFU, Fafo og OsloMet.

[Se også andre delrapport](#)

Hovedfunn

- Strukturendringer sammen med endringer i læreplanene muliggjør økt gjennomføring og økt yrkesrelevans
- Flere søker yrkesfag, men ingen endring i søkningen til fag og program
- Tettere samarbeid med næringsliv i både skole og praksis
- Pandemien har forsinket arbeidet med å ta i bruk læreplanen slik det er tenkt
- Elevene opplever seg i lite grad påvirket av fagfornyelsen
- Arbeidet med læreplanene har bidratt til å styrke samarbeidet mellom partene og staten

Dybdelæring som virkemiddel for en helhetlig yrkeskompetanse

Dybdelæring er et sentralt begrep i de nye læreplanene og er tett knyttet opp mot det nye kompetansebegrepet. Rapporten peker på at mange lærere ser dybdelæring som et virkemiddel for tidlig yrkesspesialisering, gjennom arbeid arbeids- og yrkesoppgaver på tvers av programfagene og økt fokus på praktiske tilnærminger i læreplanen. De første erfaringene med det nye kompetansebegrepet framhever at det er spesielt refleksjon og kritisk tenkning som oppleves som nytt av programfaglærerne.

Økt gjennomføring og økt yrkesrelevans

Tilbudsstrukturen i fag- og yrkesopplæringen er endret med mål om å øke yrkesrelevansen, for eksempel med nye, mer spissede vg2-programområder. Søkertallene viser at søkemønstre fra den gamle strukturen ser ut til å holde seg i den nye tilbudsstrukturen. Summen av strukturendringer og endringer i læreplanene gir potensiale til å nå to viktige mål med reformen: økt gjennomføring og økt yrkesrelevans.

Pandemien har bremset utprøvingen av læreplanene

Covid-19 pandemien har preget lærere og elevers erfaring med innføring av nye læreplaner. Pandemien har hindret lærerne i å få prøvd ut læreplanen slik det er tenkt. Det største problemet var at pandemien

skapte hindre for samarbeidet mellom skole og bedrift og begrenset mulighetene for praksisperioder i arbeidslivet. Det tverrfaglige samarbeidet på skolene var også vanskeligere å få til. Det var stor variasjon i hvor stor påvirkning pandemien har hatt på elevene, men de fleste hadde opplevd at yrkesfaglig fordypning i noen grad var blitt påvirket. Det kan også ha ført til at elevene i liten grad opplever at de er blitt påvirket av fagfornyelsen.

Et styrket samarbeidet mellom partene og staten

Proessen som ledet fram til endringene i struktur og læreplan har vært preget av det forskerne kaller «en generell vending mot arbeidslivet». Hovedinntrykket er at partene er fornøyde med den nye tilbudsstrukturen. Både Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet ser at de er avhengige av fagekspertise, ikke bare fra den læreplanfaglige siden og skolesiden, men også fra arbeidslivet, for å utforme læreplaner. Gjennom arbeidet med nye læreplaner ble det oppnådd enighet om at de faglige rådene skal ha siste ord når det gjelder innholdet i læreplanene for vg3 opplæring i bedrift. Dette var med å legge grunnlaget for et styrket samarbeid mellom partene og staten.

Om fagfornyelsen yrkesfag

Fagfornyelsen yrkesfag skal bidra til at både den enkeltesamfunnet har et godt grunnlag for å møte utfordringene i dagens arbeidsliv og håndtere de omstillinger som framtiden vil kreve. Fagfornyelsen yrkesfag består av ny yrkesfaglig tilbudsstruktur, ny overordnet del for læreplanverket og nye læreplaner for fagene. Målet er at opplæringen skal få et innhold som er relevant for elever, lærlinger og for arbeidslivets behov. Det som elevene og lærlingene lærer skal være tilpasset det arbeidslivet de møter. Dette skapes blant annet gjennom tydeligere prioriteringer og tydeligere progresjon. Fagfornyelsen yrkesfag skal styrke utviklingen av elevenes og lærlingenes dybdelæring og forståelse.

[Se en fullstendig oversikt over alle rapporter fra evaluering av fagfornyelsen](#)